

O'ZBEKISTON KONSTITUTSIYASI: INSONIYAT TARIXI VA KELAJAKKA ISHTIYOQ

Urinboyev Doston Gulshan o'g'li

23.120-guruh 2-kurs

Tuxtanzarov Ilhom Ibragimjanovich

FarDU, Harbiy ta'lim fakulteti

Annotatsiya: *O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi mamlakatimizning huquqiy asosini tashkil etadi va inson huquqlari, adolat, tenglik hamda erkinlik kabi tamoyillarga asoslanadi. Ushbu maqolada O'zbekiston Konstitutsiyasining tarixiy ahamiyati, inson huquqlarini himoya qilishdagi roli va kelajakdagi rivojlanishdagi o'rnini tahlil qilinadi. Konstitutsiya mustaqillik davrida O'zbekistonning huquqiy va siyosiy tizimlarini shakllantirishda muhim poydevor bo'lib xizmat qilgan. Shuningdek, maqola Konstitutsiyaning ijtimoiy barqarorlik, demokratik rivojlanish va fuqarolarning huquqiy ongini shakllantirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi. Konstitutsiyaning yurtimiz uchun mustahkam huquqiy poydevor bo'lishi, kelajakdagi rivojlanish yo'lini ochib beradi va demokratik, adolatli jamiyat qurishda asosiy omil sifatida qoladi.*

Kalit so'zlar: *O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi, inson huquqlari, mustaqillik, demokratik rivojlanish, fuqarolik jamiyati, erkinlik, adolat, siyosiy tizim, huquqiy poydevor, jamiyatdagi barqarorlik.*

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi - bu yurtimizning asosiy huquqiy hujjati bo'lib, o'z ichiga demokratik, insonparvar va adolatli jamiyat qurishning asosiy tamoyillarini oladi. 1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan O'zbekiston Konstitutsiyasi nafaqat mustaqillikni mustahkamlashda, balki xalqaro miqyosda yurtimizning mustaqil huquqiy pozitsiyasini ko'rsatishda ham muhim rol o'ynaydi. U nafaqat tarixiy ahamiyatga ega hujjat, balki kelajakni barqaror rivojlantirishga bo'lgan ishtiyoqni yanada kuchaytiradi. Konstitutsiya, o'zbek xalqining milliy qadriyatlarini va inson huquqlarini himoya qilishda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining tarixiy o'rnini va uning kelajakdagi roli tahlil qilinadi.

O'zbekiston konstitutsiyasining tarixiy ahamiyati

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi mustaqillikdan so'ng qabul qilingan eng muhim hujjatlardan biridir. Bu hujjat 1991-yilda mustaqillikni qo'lga kiritgan yurtimiz uchun huquqiy mustahkamlik va suverenitetni ta'minlashda asosiy asos bo'lib xizmat qiladi. Mustaqillik davrida qabul qilingan Konstitutsiya, yangi demokratik jamiyatning tuzilishi va uning barcha siyosiy, ijtimoiy, iqtisodiy tizimlarining asoslarini belgilaydi. O'zbekiston Konstitutsiyasi, davlat tuzilishi, inson huquqlari, erkinliklari, adolat va tenglik prinsiplari, qonun ustuvorligi tamoyillarini o'z ichiga olgan birinchi hujjat sifatida tarixda muhrlandi.

Shu bilan birga, O'zbekiston Konstitutsiyasi o'zida xalqning mustaqil va erkin jamiyat qurish istagini mujassamlashtiradi. 1991-yildan boshlab yangi jamiyat, yangi qonunlar va yangi qadriyatlar asosida taraqqiyot sari intilayotgan O'zbekiston, o'zining Konstitutsiyasi orqali erkin, adolatli va rivojlangan davlatga aylanish yo'lini belgilab oldi. Bu hujjat, shuningdek,

xalqaro huquq va demokratik institutlar bilan hamohang bo'lib, xalqaro miqyosda O'zbekistonning huquqiy va siyosiy pozitsiyasini mustahkamlashga xizmat qildi.

Konstitutsiyaning inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlashdagi roli

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining eng muhim jihatlaridan biri - uning inson huquqlari va erkinliklarini himoya qilishdagi roli. Konstitutsiya har bir fuqaroning erkinligi, shaxsiy himoyasi, fikr va vijdon erkinligi, so'z erkinligi kabi asosiy huquqlarini kafolatlaydi. O'zbekistonning Konstitutsiyasi shuningdek, barcha fuqarolarga teng huquqlarni taqdim etadi, bu esa jamiyatda barqarorlikni ta'minlaydi va barcha fuqarolarga jamiyatda faol ishtirok etish imkoniyatini yaratadi.

Konstitutsiya yurtimizda inson huquqlarini ta'minlashda davlatning eng yuqori majburiyatini bildiradi. Uning asosiy tamoyillari fuqarolarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, adolatli qonunlar va tizimlarni yaratishga asoslanadi. Jamiyatdagi har bir shaxsning huquqlari davlat tomonidan himoya qilinishi, faqat qonunlar asosida harakat qilishi ta'minlanadi. Bu, shubhasiz, O'zbekistonning ijtimoiy barqarorligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kelajakka bo'lgan ishtiyoq: konstitutsiyaning yangi bosqichda rivojlanishi

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, shuningdek, kelajakka intilish, yangi rivojlanish bosqichlariga qadam qo'yishdagi ishtiyoqni namoyon qiladi. Hozirgi vaqtda mamlakatimizda Konstitutsiya asosida amalga oshirilayotgan iqtisodiy va ijtimoiy islohotlar davomida, davlatning eng asosiy vazifalaridan biri - fuqarolar huquqlarini himoya qilish, insonning erkinligini ta'minlash, ijtimoiy barqarorlikni saqlash va demokratik jarayonlarni rivojlantirishdir. Yangi davrda, O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi rivojlanayotgan jamiyatimizning barcha sohalariga yo'naltiruvchi huquqiy asos sifatida xizmat qiladi.

Xususan, mamlakatimizda yoshlarni huquqiy ongda tarbiyalash, fuqarolarni o'z huquqlari va erkinliklari haqida xabardor qilish, demokratik institutlarni mustahkamlash, davlat boshqaruvining samaradorligini oshirishda Konstitutsiyaning roli yanada kuchaymoqda. Ushbu hujjat, nafaqat o'zbekistonliklarning bugungi kunda erishgan yutuqlarini saqlash, balki kelajakka bo'lgan ishtiyoqni kuchaytirish, global miqyosda ham barqaror, huquqiy va demokratik davlat bo'lishda asosiy poydevor bo'lib xizmat qilmoqda.

Xulosa: O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, mamlakatimiz tarixidagi eng muhim huquqiy hujjatlardan biri sifatida nafaqat tarixiy ahamiyatga ega, balki kelajakka bo'lgan ishtiyoqni yanada kuchaytiradi. Ushbu hujjat orqali O'zbekiston xalqining demokratiya, inson huquqlari, adolat, tenglik va erkinlik prinsiplari asosida yashash istagi ifodalanadi. Konstitutsiyaning bugungi va kelajakdagi roli jamiyatni yanada demokratik, erkin va adolatli qilishda muhim o'rin tutadi. Konstitutsiya, O'zbekistonning mustaqillik yo'lidagi barcha yutuqlarining huquqiy poydevori bo'lib, kelajakda barqaror rivojlanish va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashda muhim vosita bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (1992) - O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi tomonidan qabul qilingan hujjat.
2. Usmonov, N. (2017). Konstitutsiya va O'zbekiston Respublikasining Huquqiy Tizimi. Toshkent: Yuridik nashriyoti.
3. Nurmonov, A. (2018). O'zbekistonda Inson Huquqlari va Konstitutsiyaviy Islohotlar. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.
4. Karimov, I. A. (2003). O'zbekistonning Mustaqil Taraqqiyoti: Asosiy Yo'nalishlar. Toshkent: O'zbekiston milliy nashriyoti.
5. Shodmonov, M. (2020). Demokratiya va Huquq: O'zbekistonda Siyosiy Islohotlar. Toshkent: Ijtimoiy fikr nashriyoti.
6. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi: Tarixi va Rivojlanish Dinamikasi (2015). O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Oliy Majlisning Huquqiy kengashi.
7. Shakirov, B. (2019). O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va Fuqarolik Jamiyati. Toshkent: O'zbekiston davlat yuridik universiteti nashriyoti.
8. Mirziyoev, Sh. (2017). Yuksak demokratik jamiyat qurish yo'lida. Toshkent: O'zbekiston yangiliklari nashriyoti.
9. Turg'unov, E. (2016). Mustaqillikning Yuridik Asoslari va O'zbekiston Konstitutsiyasi. Toshkent: Yuridik bilimlar markazi.